

КОНСПЕКТ - ПРОГРАМА

за държавния изпит по литература за студентите от специалностите Българска филология, Славянска филология и Педагогика на обучението по български език и чужд език

при Филологическия факултет на ЮЗУ "Неофит Рилски" - Благоевград

I. Увод в литературознанието

1. Литературата и литературността. Исторически развой на категориите на езика на литературата.
2. Литературната типология – теоретически аспекти. Граници между епос, лирика и драма. Жанрът – художествени и институционални особености.
3. Лириката – генезис на лирически език. Конструктивни особености. Принципи на изграждане на художествения образ.
4. Драмата и драматургичното: генезис и структурни особености. Структура на модерната драма.
5. Романът. Епосът и романът. Генезис на романовата форма и образи. Проблеми и промени в езика на модерния роман.

БИБЛИОГРАФИЯ:

- Бахтин, Михаил.** Въпроси на литературата и естетиката., С., 1983.
- Георгиев, Никола.** Анализ на лирическата творба.
- Литературознание, Хрестоматия.,** Бл., 1998.
- Игълтън, Тери.** Теория на литературата., С., 2000.
- Успенски Борис.** Семиотика на културата, т.1, 1991.
- Фаулър, Роджър и кол.** Речник на съвременните литературни термини., С., 1995.

II. Старобългарска литература

1. Преславско-Охридска книжовна школа. Жанрово-стилистични особености на старобългарската литература.
2. Търновска книжовна школа. Предпоставки. Евтимий Търновски. Последователите му в края на XIV в. и първата половина на XV в.
3. Софийските книжовници през XVI в. Поп Пейо и Матей Граматик. Традиция (по отношение на житията от XIV в.) и иновации в житията на Георги Нови Софийски и Никола Нови Софийски.

4. Дамаскинарската литература и книжнина през XVI-XVIII в. Традиционни и преходни черти в състава и тематиката на дамаскинските сборници. Школата на Йосиф Брадати през XVIII в. в Рилския манастир и последователите му. Котленският книжовен център през XVIII в. и неговите представители.

БИБЛИОГРАФИЯ:

- Динеков, П. Похвала на старата българска литература. С., 1979;
Динеков, П. Литература и култура. С., 1982.
Иванова, Кл. Патриарх Евтимий – биографичен очерк. С., 1986.
История на българската средновековна литература. С., 2008.
Караджова, Д. Котленският книжовен център през XVIII век. Пловдив., 1994.
Петканова, Д. Старобългарска литература. IX-XVIII век. 2 изд. С., 1992; 3. изд. С., 1996;
Петканова, Д. Българска средновековна литература. В.Търново, 2001;
Петканова, Д. Дамаскините в българската литература. С., 1965.
Станчев, Кр. Поетика на старобългарската литература. С., 1982;
Станчев, Кр. Стилистика и жанрове на старобългарската литература. С., 1985.
Старобългарска литература. Енциклопедичен речник. С., 1992.; 2 доп. изд. С., 2003.

Христоматии:

- Българската литература и книжнина през XIII век. Съст. И. Божилов и Ст. Кожухаров. С., 1987.
Динеков, П., К. Куев, Д. Петканова. Христоматия по старобългарска литература. С., 1967; 1974; 1979.
Динеков, П. Старобългарски страници. Антология. С., 1966, 1968.
Стара българска литература. Т. 1. Апокрифи. Съст. Д. Петканова, С., 1981; Т. 2. Ораторска проза. Съст. Л. Грашева. С., 1982; Т. 3. Исторически съчинения. Съст. И. Божилов. С. 1983; Т. 4. Житиеписни творби. Съст. Кл. Иванова. С. 1986; Т. 5. Естествознание. Съст. А. Милтенова. С., 1992.

III. Възрожденска литература

1. Възрожденската поезия от средата на XIX век до края на 70-те години на XIX век : Найдено Геров, Добри Чинтулов, Петко Славейков, Георги Раковски, Райко Жинзифов, Христо Ботев.
2. Възрожденската повест: етапи на жанровото съзряване, поетика, по-значими белетристични теми, основни автори и творби.
3. Възрожденската драматургия: развитие на жанровите форми, значения и функции на възрожденските драматически сюжети, основни автори и творби.

4. Книжовни центрове и литературни кръгове на Българското възраждане.
“Задгранично” и “вътрешно” Възраждане.

БИБЛИОГРАФИЯ:

- Аретов, Н. Българското възраждане и Европа. С., 1995.
Аретов, Н. и Н. Чернокожев. Българска литература XVIII-XIX век. С., 2006.
Арнаудов, М. Поети и герои на Българското възраждане. С., 1965.
Арнаудов, М. Творци на Българското възраждане. Т. 1-2. С., 1969.
Брадистилова-Добрева, М. Възрожденската историческа драматургия през Възраждането. С., 1975.
Добрева, В. Технология на възрожденската драма., С., 1996.
Динеков, П. Възрожденски писатели. С., 1962.
Енциклопедия на българската възрожденска литература, отг. ред. Радев, ВТ, 1996.
Жанр и възприемател през Възраждането, сборник, отг. ред. Ив. Радев, ВТ, 1991.
За литературните жанрове през Възраждането, сборник, отг. ред П. Динеков и Цв. Унджиева, С., 1979.
История на българската литература, т. II, изд. БАН. 1966.
История и култура на България в дати. Възраждане, отг. ред. Радев, Ив., ВТ, 1997.
Каракостов, Ст. Българският възрожденски театър на освободителната борба. 1858-1878. С., 1973.
Кръстева, М. Съжетът в българските възрожденски повести. С., 1995.
Кръстева, М. От разпятието до мрака, Пл. 2001.
Конев, Ил. Илия Блъсков. Живот и дело. С., 1969.
Конев Ил. Белетристът Каравелов. С., 1970.
Кунчева, Р. Стихът като възможност за избор, С., 1988.
Леков, Д. Литература. Общество. Култура. С., 1988.
Леков, Д. Българска възрожденска литература. Т. 1-2, С., 1988.
Леков, Д. Българските възрожденски литературни и културни средища в чужбина. С., 1999.
Леков, Д. История на литературата и на възприемателя през Българското възраждане. С., т.1-2, С., 2003-2004.
Литература и Възраждане, съст. Ю. Николова, Пл., 1994.
Налбантова, Ел. Прозата на Илия Блъсков. Ш., 1999.
Налбантова, Ел. Възрожденският човек - утопии и реалности. ВТ., 2001.
Николова, Ю. Записки по българска възрожденска литература. Пл., 2004.
Пелева, И. Ботев. Тялото на национализма. С., 1998.
Пенев, Б. История на новата българска литература, т. 1-4. С., 1976-1978.
Тачева, Ел. Свищовският литературен кръг в историята на българската възрожденска литература. Бл. 2002.
Радев, Ив. История на българската възрожденска литература. С., 1998.
Станева, К. Гласове на Възраждането, С., 2001.
Топалов, К. Проблеми на възрожденската поезика, С., 1979.
Топалов, К. Проблеми на българската възрожденска литература. С., 1983.
Топалов, К. Възрожденци. С., 2007.
Христо Ботев. Нови изследвания. Съст. Ст. Елефтеров, Н. Чернокожев. С., 1990.
Чернокожев, Н. Любен Каравелов и българското възрожденско време. С., 1995.
Чернокожев, Н. От Възраждане към прераждане. С., 2003.

IV. Нова българска литература

1. Литературни тенденции след Освобождението до началото на XX век. Преход от жанров синкретизъм към диференцирани жанрови форми.
2. Мемоарна и пътеписна литература. Исторически, документални и субективни измерения.
3. Реализъм и поетики на реалистическата литература в Новата българска литература. Влияния и стратегии. Идеологически подбуди, политики и внушения.
4. Аспекти на българския модернизъм. Първи модернистични влияния. Зараждане и кръгове. Кръгът „Мисъл”.
5. Особенности на българския символизъм. Представители. Поетика на символистичната поезия.

БИБЛИОГРАФИЯ:

- Игов, Св. История на българската литература (1878-1944). 2001;
Хаджикосев, Р. История на българската литература. 2003;
Жечев, Т. Въведение в изучаването на новата българска литература (1878-1944). 1990;
С. Василев. Българска литературна класика. Анализи и интерпретации. 2002;
Сб. Българската критика за Иван Вазов. 1988;
Сб. Захари Стоянов. Нови изследвания и материали. 1980;
Сб. Българската литература – фигури на четенето. 2000;
Михайловски, Ст. Божествен размирник. Философска поезия в проза. 1987;
Елефтеров, Ст. Поетиката на Алеко Константинов и нашето литературно развитие. 1978;
Кирил Христов. Нови изследвания. Шумен, 1997;
Цветанка Атанасова. Кръгът “Мисъл”. 1991;
Сб. Яворов, Раздвоенният и единният. Нови изследвания. 1980;
Ракъовски, Цв. П.К. Яворов и българските поетически силуети. 1998;
Йовева, Р. Георги П.Стаматов. За някои страни от поетиката на разказвача. 1985;
Стефанов, В. Участта Вавилон. 2000;
Панова, И. Вазов, Елин Пелин, Йовков – майстори на разказа. 1983;
Стратии за Елин Пелин. Творчеството на писателя в българската литературна критика. Сб. Статии. 1992;
Янев, С. Традиции и жанр. Поглед към еволюцията на българския разказ. 1975;
Илиев, Ст. Пътищата на българските символисти. 1981;
Хаджикосев, С. Българският символизъм. 1979;
Сб. Българската критика за Димчо Дебелянов. 1988;
Пенев, Б. Студии, статии, есета. 1985;
Георгиев, Н. Сто и двадесет литературни години. 1992.

V. Българският фолклор

1. История на фолклористиката в България. Периодизация, личности, концепции за фолклора, методи, събираческа дейност.
2. Фолклорната песенна култура. Функционална и тематична характеристика. Персонажна система. Поетика
3. Разказването във фолклорната култура. Функционална характеристика. Типове разкази. Фолклорната митология. Фолклорната история

БИБЛИОГРАФИЯ:

- Арнаулов, М. Очерци по български фолклор, т. 1 и 2. С., 1998.
Бочков, Пл. Увод във фолклорната култура. Пловдив, 2000.
Динев, П. Български фолклор, ч. 1. С., 1959.
Живков, Т. Ив. Народ и песен. С., 1977.
Живков, Т. Ив. Етнокултурно единство и фолклор. С., 1987.
Живков, Т. Ив. До следващата запетая... С., 2000.
Недин, И. Български религиозно - легендарен епос. Християнският светец като герой в обредната песен. Херон Прес, С., 1997.

VI. Съвременна българска литература

1. Въпроси на литературната периодизация между двете световни войни. Литературни кръгове и полемки. Художествени трансформации на идеята за *родното* в българската литература и култура от 20-те до 40-те г. на XX век.
2. Жанрови и тематични полета в белетристиката в периода между двете световни войни. Дияболистичната проза през 20-те г. на XX век. Психологически черти в разказа на 20-30-те години (Н. Райнов, Ил. Волен, Ч. Мутафов, Й. Йовков). Проблеми на модерния реализъм.
3. Романът между двете войни – жанрови предизвикателства. Тематични търсения. Основни представители и творби (Ч. Мутафов, К. Христов, К. Константинов, К. Петканов, Й. Йовков, Б. Шивачев, Я. Язова, Ф. Попова-Мутафова и др.).
4. Естетически инвенции в поезията на 20-те години на XX век. Авангардът и деструкциите в естетиката. Мотивът за древното в поезията на 20-те години на XX век.
5. Предизвикателства пред историческата проза след средата на XX век. “Романът на равносметката”. Разчупване на жанровата и идеологическата норма в литература на 60-те години. Иносказателната функция на фантастичното.
6. Поезията през 50- 80-те години. Лирически опити за превъзможване на догматизма; интимизиране на поетическия изказ. Измерения на сатиричното.
7. Тематични и художествени търсения в драматургията след Втората световна война. Драматургичните опити за осмисляне въпросите на историята, отчуждението и стандартизирането на живота (Др. Асенов, Ив. Пейчев, В. Петров, Ив. Радоев, Й. Радичков, Н. Русев, К. Илиев).

8. Критическите дискусии след 1944 г. “Импresiонистична” и “структуралистична критика” – теоретични търсения на литературознанието.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Аврамов, Димитър. Диалог между две изкуства. С., 1993.
- Вачева, Албена. Под знака на модерността. С., 2002.
- Дечева, Виолета. Към проблема за режисурата. Българският театър между двете световни войни. С., 2006.
- Димитрова, Елка. Изгубената история. С., 2001.
- Елисавета Багряна. Нови изследвания. С., 1989.
- Иванова-Гиргинова, Мариета. Лабиринтът на драмата. Трансформации на Аза в българската драматургия през XX век. С., 2002.
- Изпитания на теорията. С., 2004.
- Кирова, М. Проблематичният реализъм. С., 2002.
- Коларов, Р. Литературни анализи. С., 1995.
- Култура и критика. Ч. IV: Идеологията – начин на употреба. Варна, 2004-06.
- Култура и критика. Ч. III: Краят на модерността? Варна, 2003.
- Култура и критика: Част II: Прочити на традицията. Благоевград, 2003.
- Кунчев, Божидар. Човешката участ. С., 2003.
- Кьосев, А. “Пролетен вятър” на Фурнаджиев в контекста на своето време. С., 1988.
- Ликова, Р. Поезия на 50-те и 60-те години. С., 1998.
- Ликова, Р. Поезия на 70-те и 80-те години. С., 1994.
- Ликова, Розалия. Литературен живот между двете войни. С., Т. I: 1995, Т. II: 1996.
- Майки и дъщери. Поколения и посоки в българския феминизъм. С., 1999.
- Неканоничната българска литература (т. 1 и т. 2)., Бл., 2009, 2010. (А. Вачева, Р. Хаджикосев, Ст. Стоянов, Т. Стоянова, Цв. Ракъовски).
- Николчина, Миглена. Родена от главата: Фабули и сюжети в женската литературна история. С., 2002.
- Ничев, Б. Съвременният български роман: Към история и теория на епичното в съвременната българска художествена проза. С., 1981.
- Панова, Искра. Вазов, Елин Пелин, Йовков – майстори на разказа. С., 1988.
- Панова, Сн. Стъпалата на комедията. С., 1980 г.
- Пелева, И. Йордан Радичков. Дума, разказ и тъга. С., 2004.
- Райков, С. Между анализа и мечтата. С., 1986.
- Случаят “Тютюн. 1951-1952 г”. Съст. А. Бенбасат, А. Свितкова С., 1992.
- Стайков, Д. и Е. Мутафов. Йордан Радичков. С., 1986.
- Стефанов, В. Българска литература XX век. С., 2003.
- Стефанов, Валери. Разказвачът на “модерните времена”. С., 1990.
- Сугарев, Едвин. Българският експресионизъм. С., 1988.
- Тиханов, Г. Тълкувания. С. 1994
- Трайкова, Елка. Българските литературни полемики. С., 2001.
- Цанев, Георги. Историческият роман. С., 1976.